

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

a

SLOVENSKÁ AGENTÚRA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

usporiadali v dňoch 21. a 22. januára 2009

5. národnú konferenciu s medzinárodnou účasťou

**VÝCHOVA A VZDELÁVANIE K TRVALO
UDRŽATEĽNÉMU ROZVOJU**

Záštitu nad konaním konferencie prevzali:

- ◆ **Ministerstvo školstva Slovenskej republiky,**
- ◆ **poslankyňa Európskeho parlamentu a predsedníčka výboru pre práva žien a rovnosť pohlaví Európskeho parlamentu MUDr. Anna Záborská,**
- ◆ **rektorka Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
prof. PhDr. Beata Kosová, CSc.**

Hlavným cieľom konferencie bolo poskytnúť odbornú a spoločenskú platformu pre aktivity, cieľom ktorých mala byť najmä:

1. identifikácia všeobecných rámcov a trendov výchovy a vzdelávania k TUR a špeciálne v kontexte stratégií a konceptov spoločenskej zodpovednosti,
2. identifikácia kľúčových smerov, kompetencií a poslání rôznych typov vzdelávacích inštitúcií tak v oblasti výchovy a vzdelávania, ako aj v oblastiach ich celkového pôsobenia v rámci ich lokalizácie a odborného zamerania v kontextoch stratégií TUR a spoločenskej zodpovednosti,
3. výmena skúseností a pomoc pri vytváraní partnerstiev nielen medzi vzdelávacími inštitúciami navzájom, ale aj medzi vzdelávacími inštitúciami a spoločenskou praxou.

Súčasťou 5. národnej konferencie bol aj predkonferenčný workshop organizovaný Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici v spolupráci s Londýnskou školou hygieny a tropickej medicíny Londýn, Veľká Británia a Fakultou prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici pod názvom **HODNOTENIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z EXPOZÍCIE ARZÉNU.**

Zhodou okolností sa 5. národná konferencia konala v období vrcholenia „plynovej a energetickej“ krízy a zároveň v období postupného a neustále sa zosilňujúceho prejavovania negatívnych dopadov hospodárskej krízy. Práve tieto momenty poukázali na dva významné fakty. Jedným z nich je až neprijemne tvrdá praktická demonštrácia významu a dôležitosti štvrtej, neraz podceňovanej, ba niekedy až ignorovanej dimenzie udržateľnosti rozvoja – bezpečnostnej dimenzie a jej vplyvov na stabilitu najmä ekonomickej a sociálnej dimenzie. Druhým je názorná a veľmi razantná ukážka toho, že stabilný a s vysokou pravdepodobnosťou predvídateľný a kontrolovateľný svet v podstate nie je až takou konštantou, za akú je u nás možno zo zotrvačnosti považovaný.

Uvedené fakty naznačujú, že pripravovať a vychovávať ľudí pre svet, podoba ktorého končí, alebo v dohľadnej dobe prestane existovať by mohlo byť veľkým hazardom. Skôr je potrebné zhodnúť sa na tom, ako zabezpečiť kvalitnú prípravu a výchovu ľudí pre nastávajúcu podobu sveta. Dokument Dlhodobá vízia rozvoja slovenskej spoločnosti vydaný v auguste 2008 predpokladá, že budúcu podobu Slovenska budú determinovať a vytvárať „dve určujúce línie megatrendov. Línia globálneho utvárania poznatkovej ekonomiky a konkurencie schopnej spoločnosti a línia kvality a udržateľnosti života.“

5. národná konferencia svojím zameraním na výchovu a vzdelávanie k TUR na jednej strane nadväzovala najmä na tretiu a štvrtú národnú konferenciu, orientované na problematiku environmentálnej výchovy a vzdelávania v školách Slovenskej republiky a na druhej strane vychádzala zo záverov a odporúčaní stretnutia predstaviteľov ministerstiev životného prostredia a školstva konaného vo Vilniuse v roku 2005 obsiahnutých v Stratégii EHK OSN pre výchovu k trvalo udržateľnému rozvoju sústredených najmä v častiach:

III – PRINCÍPY

13.*Je potrebné prehodnotiť meniaci sa význam slova „trvalo udržateľný rozvoj“ (TUR). Preto rozvoj trvalo udržateľnej spoločnosti treba chápať ako kontinuálny proces učenia, skúmajúci problémy a dilemy, kde sa správne odpovede a riešenia môžu meniť s narastaním našich skúseností. Vzdelávacie ciele výchovy k TUR (VTUR) by mali zahŕňať rozširovanie vedomostí, rozvoj špeciálnych návykov, intelektu, formovanie životných postojov a hodnôt.*

14.*VTUR sa ešte stále formuluje ako široká a komplexná koncepcia zahrnujúca vzájomne spojené ekologické, ekonomické a sociálne otázky. Rozširuje koncepciu environmentálnej výchovy (EV), ktorá zahŕňa čoraz širší okruh otázok rozvoja VTUR zahŕňa tiež rôzne prvky výchovy o otázkach rozvoja a iné tematické formy vzdelávania. Preto by sa environmentálna výchova mala prepracovať a doplniť o ďalšie odbory v rámci komplexného prístupu k výchove k trvalo udržateľnému rozvoju.*

23.*Zahrnutie etickej dimenzie, vrátane otázok rovnosti, solidarity, vzájomnej závislosti súčasnej generácie a medzi generáciami, ako aj vzájomných vzťahov medzi ľuďmi a prírodou a medzi bohatými a chudobnými má životne dôležitý*

význam pre VTUR. Pocit zodpovednosti je neoddeliteľný od etiky a má praktický význam pre VTUR.

IV – IMPLIKÁCIE PRE VÝCHOVU

28. VTUR si vyžaduje presmerovanie od zabezpečovania vedomostí smerom k prejednávaniu problémov a hľadaniu možných riešení. Preto vzdelávanie by si malo zachovať tradičné zameranie na výučbu jednotlivých vyučovacích predmetov a zároveň otvoriť možnosti pre mnohostranné a medzidisciplinárne skúmanie situácií reálneho života. Malo by to ovplyvniť štruktúru vzdelávacích programov a vyučovacie metódy, požadujúc premenu pedagógov ako čiste prenášačov, a žiakov ako čiste recipientov. Namiesto toho by obe skupiny mali tvoriť tím.

V kontexte s uvedeným prebiehali rokovania konferencie v štyroch odborných sekciách:

- sekcia **Základné a stredné školy** sa venovala oblastiam:
 - poňatie výchovy k TUR na Slovensku a v ďalších štátoch EU,
 - výchova k TUR v primárnom a sekundárnom vzdelávaní.
- sekcia **Výchova k TUR prostredníctvom kultúrneho a prírodného dedičstva** sa venovala problematike prírodných a kultúrnych hodnôt v kontexte výchovy k TUR.
- sekcia **Manažérstvo zdravotných rizík** sa venovala oblastiam:
 - výchova a vzdelávanie v oblasti ochrany a podpory zdravia,
 - metodológie hodnotenia rizík, chemické riziká,
 - biologické aspekty ochrany a podpory zdravia.
- sekcia **Vysoké školy a spoločenská prax** sa sústredila na oblasti:
 - environmentálne manažérstvo,
 - výchova k TUR.

Záverečné odporúčania boli sumarizované na záverečnom plenárnom zasadnutí účastníkov konferencie s tým, že tieto budú zverejnené na stránke organizátorov konferencie a účastníci konferencie budú mať možnosť ich pripomienkovať a dopĺňať.

Pripomienky a doplnky je do 15. marca 2009 možné zaslať na adresu:

e-mail: sasikova@fpv.umb.sk

ZÁVERY A ODPORÚČANIA

z 5. národnej konferencie s medzinárodnou účasťou

VÝCHOVA A VZDELÁVANIE K TRVALO UDRŽATEĽNÉMU ROZVOJU

21. – 22. január 2009

A. všeobecná časť

KONŠTATOVANIA

- V kontexte dokumentu *Stratégia EHK OSN pre výchovu k trvalo udržateľnému rozvoju, časť III – PRINCÍPY, článok 14* účastníci konferencie upozorňujú na nesplnené závery predchádzajúcich dvoch národných konferencií venovaných environmentálnej výchove, čo môže byť výrazným zdrojom komplikácií implementácie princípov výchovy k udržateľnosti rozvoja (V TUR) do praxe.
- Účastníci konferencie upozorňujú na nevyjasnenosť terminologických vzťahov medzi environmentálnou výchovou a výchovou k trvalo udržateľnému rozvoju, (držateľnému rozvoju), čo môže komplikovať ďalšie teoretické rozpracovanie a praktické aplikovanie danej problematiky do praxe.

POŽIADAVKY

- Účastníci konferencie požadujú urýchlené sfunkčnenie už ustanovenej medzirezortnej skupiny MŽP a MŠ a jej rozšírenie o zástupcov ďalších, kľúčových zainteresovaných rezortov, čím by sa mohli vytvoriť vhodné podmienky pre systémové riešenie interdisciplinárnej problematiky V TUR.
- Pre zabezpečenie kvalitného plnenia „Akčného plánu výchovy a vzdelávania k TUR“ účastníci požadujú kontrolu plnenia a návrat k niektorým úlohám Fázy I tohto akčného plánu (pôvodný plán do roka 2007) a zintenzívnenie prác na aktivitách Fázy II (plán do roka 2010).

ODPORÚČANIA

- Vzhľadom na výraznú šírku a komplexnosť problematiky V UR a jej špecifik vyplývajúcich z rôznych úrovní systému výchovy a vzdelávania účastníci konferencie odporúčajú, aby 6. národná konferencia venovaná problematike V TUR bola organizovaná nasledovným spôsobom:
 - v prvom kole by boli organizované dve samostatné konferencie venované problematike V TUR. Jedna by sa orientovala na predškolskú výchovu a primárne a sekundárne vzdelávanie a druhá by bola orientovaná na vysoké školy, spoločenskú prax a systémy celoživotného vzdelávania,

- v druhom kole by bola organizovaná konferencia syntetizujúca a integrujúca výsledky predchádzajúcich konferencií (na jej organizáciu sa podujala Prírodovedecká fakulta UK v Bratislave).

B. závery a odporúčania z jednotlivých sekcií

Sekcia Základné a stredné školy

ODPORÚČANIA

- vyjasniť koexistenciu označenia environmentálna výchova a výchova k udržateľnému rozvoju,
- z pohľadu inštitucionálnych nástrojov V TUR posilniť úlohu škôl, mimovládnych organizácií a ďalších subjektov, napr. múzeí s možnosťou čerpať finančné prostriedky vyčlenené na výchovu a vzdelávanie k UR v rezorte MŠ SR,
- implementovať udržateľný rozvoj plošne do všetkých vyučovaných predmetov a novo zohľadniť začleňovanie prierezových tém zaistujúcich komplexné poňatie V TUR; využiť kurikulárnu reformu k dosiahnutiu tohto zámeru; nástrojom realizácie je predovšetkým celoživotné vzdelávanie učiteľov jednotlivých, ale i príbuzných predmetov,
- posilniť kľúčovú úlohu riaditeľov a koordinátorov V TUR; nástrojom k osвете a manažmentu škôl v oblasti V TUR je celoživotné vzdelávanie,
- aplikovať environmentálne manažérske systémy v podmienkach škôl a realizovať osvetu zameranú na riaditeľov škôl,
- venovať viac pozornosti zriaďovateľom škôl a uskutočniť stretnutia ich zástupcov a výmenu skúseností na národnej úrovni aj s prezentovaním dobrých súšeností zo zahraničia; spoluorganizátori stretnutia MŠ a MŽP,

POŽIADAVKY

- do Zákona o pedagogických zamestnancoch presadiť systémový prístup k zaradeniu odmeny pre koordinátorov
- vytvoriť systém využívania odborného potenciálu výchovno-vzdelávacích inštitúcií a zariadení ako nositeľov inovácií a moderných trendov v environmentálnej výchove a V TUR
- vyčleniť investície do ďalšieho vzdelávania pedagogických pracovníkov - koordinácia environmentálnej výchovy (resp. V TUR),
- realizovať premyslený a reprezentatívny výskum účinnosti environmentálnej výchovy a vzdelávania v základných a stredných školách SR čo do
 - dosiahnutých cieľov,

- používaného obsahu,
- používaných výchovno-vyučovacích foriem a metód,
- zapracovať filozofiu V TUR do Štátneho vzdelávacieho programu pre vzdelávacie úrovne ISCED 1, 2, 3,
- zaradiť program Zelená škola medzi aktivity podporované MŠ SR podľa Smernice Ministerstva školstva SR č. 22/2006-R,
- rozšíriť možnosti zapojenia škôl do environmentálnych programov a všestranne podporovať tvorivosť žiakov a učiteľov v tejto oblasti

Sekcia **Výchova k TUR prostredníctvom kultúrneho a prírodného dedičstva**

KONŠTATOVANIA

- Trvalá udržateľnosť v kultúrnom a prírodnom dedičstve priamo súvisí s únosnosťou turizmu.
- Trvalá udržateľnosť v ponímaní kultúrneho a prírodného dedičstva znamená zachovávať ich hodnoty pre budúce generácie.

ODPORÚČANIA

- Viest' a podporovať diskusiu o termíne TUR a jeho obsahovom vymedzení
adresát: univerzity a vedecké pracoviská,
- Zachovávať a chrániť diverzitu kultúrneho a prírodného dedičstva
adresát: všetky subjekty zainteresované v problematike,
- Prijat' zreteľné a reálne kontúry holistického systému k TUR
adresát: univerzity a vedecké pracoviská,
- Aktualizovanie vzťahu človeka k prírode, nastolenie nového systému hodnôt, ktoré by nanovo definovali hodnotu prírody pre človeka i ostatné organizmy
akademická obec odporúča vypísanie grantov z rozpočtových kapitol MŠ SR a MŽP SR.

POŽIADAVKY

- Podporovať výskum sociálnej a kultúrnej dimenzie výchovy k TUR
akademická obec požaduje vypísanie grantov z rozpočtových kapitol MŠ SR a MŽP SR,
- Podporovať neformálne spôsoby edukácie prostredníctvom kultúrneho a prírodného dedičstva pre mládež, komunitu a špecialistov
múzeá, centrá voľného času, tretí sektor požadujú vypísanie grantov z rozpočtových kapitol MŠ SR a MŽP SR na podporu projektov viažúcich sa k neformálnemu vzdelávaniu,

- Vypracovať metodiku únosnosti územia pre trvalo udržateľné formy turizmu
odborná prax (podnikateľský sektor, ŠOP, samospráva, ...) požadujú vypracovať metodiku od MH SR – sekcia turizmu,
- Nájsť cestu intenzívneho prepojenia vedy a výskumu na jednej strane a štátnych orgánov na druhej strane v oblasti udržateľných foriem turizmu a cestovného ruchu
výskumníci zainteresovaní v problematike požadujú od výskumných pracovísk a štátnych orgánov prepojenia (aplikácie) výsledkov výskumu s praxou,
- Dotvoriť legislatívu v oblasti cestovného ruchu a turizmu a prepojiť ju s ochranou prírody
subjekty zaoberajúce sa turizmom (podnikateľský sektor, samospráva, ...) požadujú vypracovať od zákonodarcov SR.

Sekcia **Manažérstvo zdravotných rizík**

KONŠTATOVANIA

- Rastúci vplyv determinantu zdravia vedie presvedčivo k názoru, že zdravie je ovplyvňované veľmi rôznymi a stále novými faktormi, z ktorých je veľa mimo tradičnej oblasti zdravotníctva. Tento komplexný prístup zdôrazňuje poňatie zdravia v celom bio-psycho-sociálnom kontexte. V praxi to znamená zisťovať a hodnotiť vplyv sociálnych, ekonomických a kultúrnych východísk na formovaní zdravotného stavu obyvateľstva. V tomto smere sa prejavuje nízka úroveň právneho povedomia. K tomuto sa priraduje aj významný ekologický aspekt prostredníctvom priemetu klimatických zmien do oblasti starých – už nadobudnutých infekčných a invázných ochorení, i nových doteraz málo poznaných ochorení prenosných od zvierat. Infekčná patológia v tomto smere nadobudne nové rozmery.

ODPORÚČANIA

- Jasne formulovať stratégiu V TUR v oblasti budovania environmentálneho vedomia obyvateľstva, konkrétne aspektu environmentálna zdravotná výchova v oblastiach:
 - pracovného prostredia (legislatívne minimum zamestnanca, BOZP pri práci s chemickými, biologickými a fyzikálnymi faktormi, fyziológia práce a pod.),
 - vnútorného prostredia budov nevýrobného charakteru a bytov,
 - zdravého spôsobu života a výživy,
 - etiky životného prostredia a zdravia.

POŽIADAVKY

• Pracovné prostredie

- Podporovať aktivity firiem a podnikov vo vzťahu k vzdelávaniu zamestnancov o rizikových faktoroch pracovného prostredia nad rámec pravidelných školení BOZP.
- Dokumentovať efektívnosť používania osobných ochranných prostriedkov na počítačových expozičných modeloch, ktoré preukážu pokles expozície chemickým látkam pri respiračnej, resp. dermálnej ceste vstupu.
- Hľadať vhodné motivačné mechanizmy vo vzťahu k ochrane zdravia pri práci. Motivovať zamestnancov aj zamestnávateľov.
- Dosiahnuť taký status kvality pracovného prostredia, ktorý by bol na štandardnej úrovni, tak ako je to v iných krajinách EÚ.
- Pri tvorbe limitov pre škodlivé faktory v pracovnom prostredí preferovať výlučne stanoviská odborných inštitúcií, opierajúc sa o štandardizované metódy hodnotenia zdravotných rizík.
- Postihovať firmy, ktoré nedodržiavajú zásady zdravej fyziológie práce.

Uvedené požiadavky možno plniť len v súčinnosti spoločného postupu orgánov Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny, Ministerstva školstva SR a Ministerstva hospodárstva.

• Vnútorne prostredie

- Zvyšovať informovanosť obyvateľstva o faktoroch ovplyvňujúcich kvalitu ovzdušia vnútorných priestorov nevýrobného charakteru a domácností.
- Na rozdiel od voľného ovzdušia je rozhodujúcim subjektom kvality vnútorného prostredia každý jedinec, jeho možnosti sú teda podstatne širšie, v tejto súvislosti treba skutočnosti ako:
 1. významnú časť života trávi človek vo vnútorných priestoroch,
 2. každý jedinec má veľa možností aktívne vplývať na kvalitu vnútorného prostredia, v tejto súvislosti je potrebné zvýrazniť niekoľko dôležitých faktorov – nedovetrané, zle technologicky riešené domáce kúreniská, vrátane spaľovania zemného plynu, predimenzované používanie chemických prípravkov, biocídov, vonných sviečok a pod., problém formaldehydu, radónu atď..

V tejto oblasti je možné využiť skúsenosti mimovládnych organizácií, rozhodujúcim subjektom by malo byť Ministerstvo zdravotníctva a Ministerstvo školstva SR.

• Zdravý spôsob života

- Včleniť zásady správnej výživy do systému vzdelávania predškolských zariadení a základných škôl.
- Využívať interaktívne formy vzdelávania – príprava zdravých potravín, prednášky populárnou formou a pod.
- Informovať o zdravotných rizikách spojených s výživou-
- Eliminovať akcie preferujúce určité formy stravovania, ktoré nie sú všeobecne prospešné - vegetariánstvo, stravovanie podľa krvných skupín, rôzne diéty. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že akcie rôznych

komerčných subjektov, mimovládnych organizácií založených na rôznych východných filozofiách a neodborných teóriách. nesmú mať miesto vo výchove a vzdelávaní detí . Výchovu a vzdelávanie je potrebné postaviť na racionálnom odbornom prístupe založenom na relevantných výsledkoch výskumu v predmetnej oblasti.

- Vypracovať stratégiu vzdelávania v oblasti prevencie drogových závislostí vo všetkých vekových skupinách detí a mládeže. Stratégiu následne účinne implementovať-
- Podporovať projekt Zdravá škola, ako dôležitú súčasť výchovy a vzdelávania detí a mládeže.

Uvedené úlohy by mali byť riadené Ministerstvom školstva a Ministerstvom zdravotníctva. V tejto súvislosti treba zvýrazniť dôležitú pozíciu úradov verejného zdravotníctva a niektorých mimovládnych organizácií.

- **Etika životného prostredia a zdravia**

- etika úcty k životu by mala byť súčasťou vzdelávania a výchovy vo všetkých stupňoch vzdelávania.
- Zvýraznenie úlohy rodiny v tejto oblasti. Je potrebné podporovať všetky aktivity posilňujúce úlohu rodiny vo výchove detí. Využiť metódy rodinných stretnutí, ktoré realizujú niektoré cirkvi aj v sekulárnej oblasti.

V tejto oblasti je dôležitá pozícia Ministerstva školstva SR a mimovládnych organizácií.

sekcia **Vysoké školy a spoločenská prax**

ODPORÚČANIA

- V oblasti tvorby, zavádzania a využívania environmentálnych manažérskych systémov v rôznych typoch organizácií v podstatnej miere zvýšiť pozornosť budovaniu environmentálneho povedomia a povedomia k udržateľnosti rozvoja najmä využívaním konceptov spoločenskej zodpovednosti organizácií a nástrojov stakeholder manažmentu s cieľom dosiahnuť aj spoločenské a verejnoprospešné benefity implementácie týchto systémov pre jednotlivé zainteresované strany (stakeholderov a shareholderov organizácie),
- V oblasti výchovy a vzdelávania:
 - vypracovať základnú učebnicu výchovy a vzdelávania k udržateľnému rozvoju, ktorá by komplexne spracovala nosné témy z oblasti ekologickej, environmentálnej, sociálnej, bezpečnostnej, kultúrnej a ekonomickej. Takáto učebnica sprístupnená v elektronickej forme by mohla vytvoriť základný študijný materiál pre vydávanie špecializovaných učebníc pre jednotlivé študijné programy. Učebnica by mala obsahovať aj aktuálne a naliehavé problémy v oblasti udržateľného rozvoja v kontexte globálnych výziev;
 - zavádzať do výučby na všetkých stupňoch vysokoškolského štúdia a na všetkých typoch VŠ čo najviac tém súvisiacich s udržateľným rozvojom.

- Väčšiu pozornosť venovať sociálnym, kultúrnym a ekonomickým témam – prieskum opätovne potvrdil, že sa problematika udržateľnosti ešte stále spája najmä s ekologickými a environmentálnymi aspektmi;
- vytvoriť databázu grantov, súťaží, konferencií a ostatných aktivít podporujúcich výchovu a výskum v oblasti udržateľnosti a túto prístupniť v elektronickej forme;
 - zaviesť na všetkých VŠ a externých vzdelávacích inštitúciách ocenenia študentských záverečných prác, učebníc a učebných textov, ktoré inovatívnym spôsobom riešia problematiku súvisiacu s udržateľnosťou rozvoja.
- V oblasti posilnenia inštitucionálnej výkonnosti:
 - iniciovať v rámci VŠ a externých vzdelávacích inštitúcií nové prístupy, ktoré budú smerovať k tomu, aby ich vedenia chápali problematiku udržateľnosti nielen ako vzdelávaciu aktivitu, ale aj ako súčasť manažmentu a riadenia pracoviska. Vo zvýšenej miere podporovať a zavádzať modely environmentálneho riadenia;
 - vytvárať na VŠ Rady pre udržateľný rozvoj a zakomponovať problematiku udržateľnosti do rozvojových strategických a programových dokumentov VŠ a externých vzdelávacích inštitúcií. Zaviesť indikátory o implementácii princípov udržateľnosti aj do výročných správ VŠ a externých vzdelávacích inštitúcií.
 - V oblasti komunikácie, koordinácie a kooperácie:
 - vybudovať a technicky zabezpečiť fungujúcu sieť vysokoškolských pracovísk, ústavov SAV a ďalších výskumných pracovísk s cieľom podporiť výmenu poznatkov, inovatívnych prístupov praktických skúseností z problematiky udržateľnosti rozvoja a posilniť spoluprácu aj so ZŠ a SŠ. Rozšíriť a posilniť medzinárodnú spoluprácu v tejto oblasti.
 - podporovať na VŠ vytváranie študentských organizácií venovaných problematike udržateľnosti a čo najviac zapájať študentov do aktivít a práce VŠ, napr. aj do práce Rád škôl pre udržateľný rozvoj, ktoré by si mali VŠ postupne vytvárať;
 - zvyšovať povedomie študentov ale aj širokej verejnosti o dôležitosti rozvojovej spolupráce, zahraničnej pomoci a regionálnych cezhraničných projektov a o potrebe rozširovať a upevňovať partnerstvá na miestnej a regionálnej úrovni s cieľom spoločne presadzovať princípy udržateľného rozvoja vo všetkých oblastiach života spoločnosti.

POŽIADAVKY

- Vytvoriť vhodnejšie podmienky pre VŠ a spoločne s MŠ SR pripraviť a zaviesť do praxe návrhy motivačných a podporných nástrojov, aby postupne všetky VŠ a externé vzdelávacie inštitúcie venovali primeranú pozornosť plneniu úloh Akčného plánu v oblasti výchovy, výskumu a manažmentu.
- V rámci grantovej agentúry KEGA priebežne zaraďovať témy súvisiace so zavedením výučby udržateľnosti na všetkých stupňoch škôl, zabezpečiť

usmernenie zo strany MŠ SR ako aj zastúpenie odborníkov z problematiky udržateľnosti v komisii KEGA.

- V rámci grantovej agentúry VEGA vytvoriť podmienky, aby aj interdisciplinárne orientované projekty, zamerané na udržateľnosť, mali šancu na úspešnosť vo všetkých komisiách. V súčasnosti sa preferujú najmä projekty orientované na riešenie vedeckých úloh v rámci jednotlivých vedných disciplín. Preto je potrebné zabezpečiť zmeny v členení komisií a zastúpenie odborníkov na problematiku udržateľnosti v komisii VEGA.